

Migratie van dieren

2 Op zoek naar voedsel

Een belangrijke reden waarom dieren migreren is de beschikbaarheid van voedsel. Dat is niet altijd in ieder seizoen voldoende aanwezig. Denk maar aan gras, dat groeit niet in de winter of in droge perioden en dat heeft gevolgen voor dieren die gras eten.

De grote trek

In het zuiden en oosten van Afrika liggen uitgestrekte grasvlakten, de **savannen**. Daar leven graseters of **grote grazers**, zoals neushoorns, zebra's, giraffen, olifanten, maar ook gnoes. Dit zijn een soort antilopen, grijs van kleur, op hoge dunne poten en met manen en hoorns. Gnoes leven in grote kuddes. In hun leefgebied zijn maar twee seizoenen:

Rendieren leven in het noordpoolgebied. Als de sneeuwlaag te dik wordt, trekken de kuddes van het hoge noorden naar zuidelijker gebieden.

een droge tijd en een regentijd, die elk een half jaar duren. In de droge tijd verdort het gras. Dan trekken de kuddes naar gebieden waar het regentijd is, daar is vers gras. Maar als daar de droge tijd begint, trekken de gnoes weer naar gebieden waar dan regen valt. Zo maken de kuddes een soort rondtrip van wel 800 kilometer door de landen Kenia en Tanzania. Ze trekken voortdurend achter de regentijd aan.

Sneeuw schrapen

In het noorden van Amerika, Rusland en Europa, in het gebied rond de **poolcirkel**, leven rendieren. In Amerika worden ze kariboes genoemd. Het zijn een soort herten die van korstmossen leven. In de winter, als de mossen met sneeuw zijn bedekt, schrapen de rendieren de sneeuw met hun hoeven weg. Wanneer de vrouwtjes zwanger zijn, blijven ze in het noorden om kalfjes te baren. Als de winter nog strenger wordt, het overdag nauwelijks nog licht wordt en het voedsel moeilijker bereikbaar, trekken de dieren met hun jongen zuidelijker, soms wel over een afstand van 4000 kilometer. In het voorjaar trekken ze weer noordwaarts.

Wist je ...

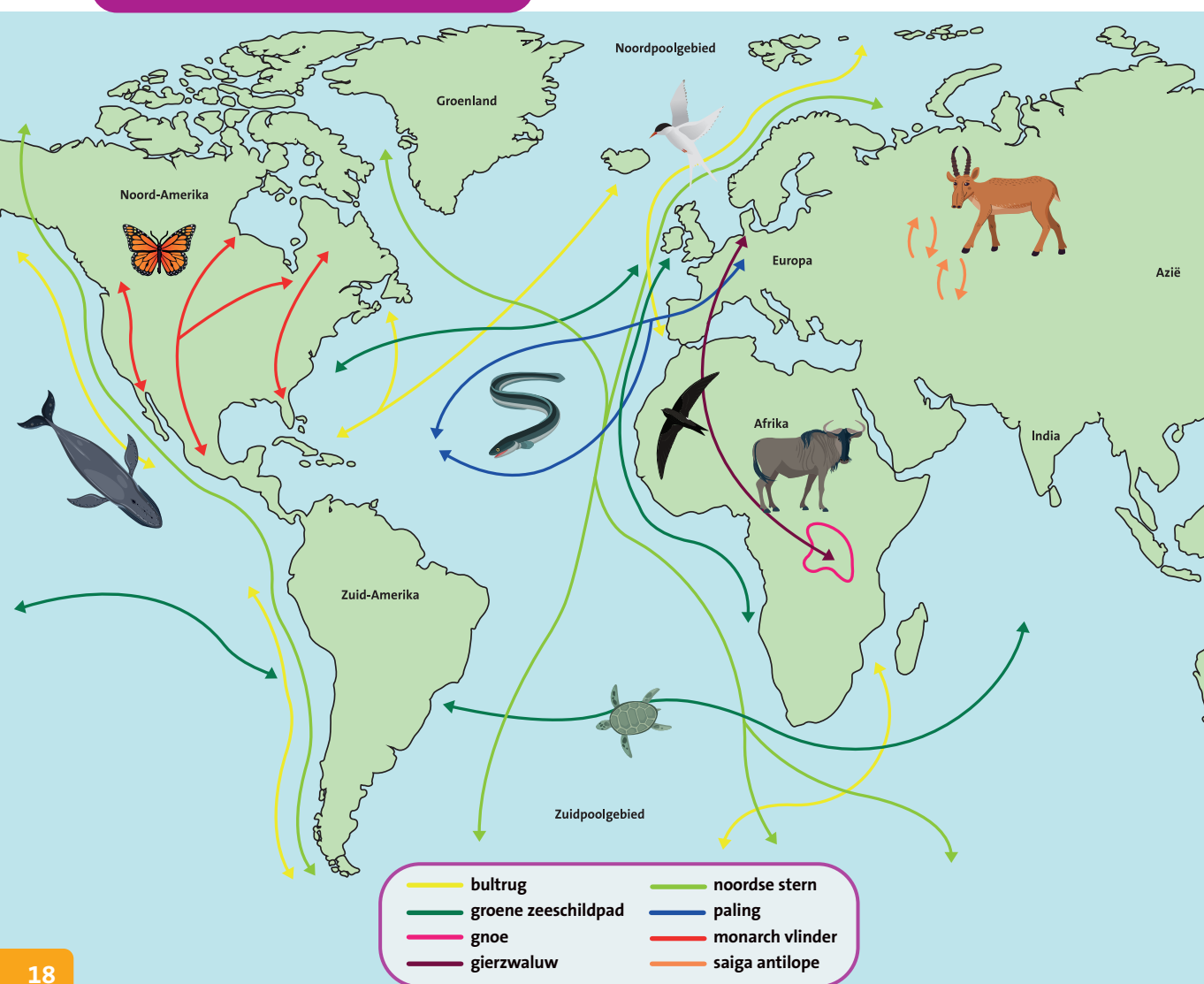
dat een kudde gnoes uit wel meer dan 1 miljoen dieren kan bestaan? Als zo'n grote kudde gaat trekken, kan ze wel 40 kilometer lang zijn.

6 Hoe vinden dieren hun weg?

Hoe weten migrerende dieren waar ze heen gaan en wanneer ze moeten vertrekken, vooral als ze de reis nog nooit eerder hebben gemaakt?

Letten ze daarbij op de sterren? Gebruiken ze vaste oriëntatiepunten?

Trekroutes van een aantal dieren

Allerlei signalen

Onderzoekers denken dat dieren verschillende signalen gebruiken om hun weg te vinden, zoals **chemische signalen**, stoffen die het gedrag van een dier beïnvloeden. Zo herkennen zalm in de oceaan aan de geur de rivier waar ze geboren zijn. Sommige trekvogels gebruiken het magnetisme van de aarde als signaal om hun weg te vinden. De aardbol werkt namelijk als één grote magneet. Zeevaarders maken daar al eeuwen gebruik van. Hun kompas geeft precies aan in welke richting de magnetische noordpool ligt. Daarmee kunnen ze hun weg vinden. Sommige trekvogels hebben in hun ogen een eiwit dat gevoelig is voor het aardmagnetisme. Het eiwit pikt magnetische straling op. Deze vogels hebben dus een soort kompas in hun ogen waarmee ze kunnen zien waar het noorden is. Het werkt ook in het donker en bij slecht weer.

Wist je ...

dat rosse grutto's vanuit Nieuw-Zeeland in acht dagen over de Grote Oceaan naar hun broedgebied in Alaska vliegen, een afstand van meer dan 10.000 kilometer? In de herfst vliegen ze over de Grote Oceaan weer terug.

Migratie van dieren

223

Elke herfst trekken miljoenen vogels vanuit Europa naar Afrika om in het voorjaar weer terug te keren. Niet alleen vogels, maar ook vlinders, vissen, olifanten, bultrugwalvissen, rendieren, wolven en nog veel meer dieren migreren. Zo zwemmen zeeschildpadden naar een strand om te paren en eieren te leggen en trekken gnoes achter de regentijd aan om vers gras te vinden. Door ringonderzoek bij vogels en allerlei dieren van kleine GPS-apparaatjes te voorzien, ontdekken onderzoekers steeds meer over de routes die al deze migranten volgen.

Dit boek is geschreven door Ferry Siemensma.

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

9 789464 395693